

Kiedy udzielenie pożyczki podlega VAT?

Czy każde udzielenie pożyczki jest opodatkowane podatkiem VAT? Odpowiedź na to proste pytanie budzi wiele wątpliwości i nieustających sporów pomiędzy podatnikami a organami podatkowymi. Wątpliwości dotyczą w szczególności tego, czy udzielając pożyczek sporadycznie, poza główną działalnością gospodarczą, pożyczkodawca działa w charakterze podatnika VAT.

Co ciekawe, mimo tego, że spór dotyczy bezpośrednio podatku VAT, główną osią problemu jest podatek od czynności cywilnoprawnych (PCC), który zasadniczo nie jest płatny jeżeli transakcja podlega pod VAT.

A zatem – kiedy udzielenie pożyczki podlega opodatkowaniu VAT?

Kiedy działamy jako podatnicy VAT?

Opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega m.in. odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium Polski. Co istotne, czynności te podlegają VAT jeżeli są dokonywane przez podatnika tego podatku.

Kim jest podatnik VAT? Jest to każdy podmiot, który prowadzi samodzielnie działalność gospodarczą, bez względu na jej cel lub rezultat. Działalnością gospodarczą jest wszelka działalność producentów, handlowców lub usługodawców, w tym podmiotów pozyskujących zasoby naturalne oraz rolników, a także działalność osób wykonujących wolne zawody.

Jeżeli udzielenie oprocentowanej pożyczki uznamy za przejaw prowadzonej przez dany podmiot działalności gospodarczej, to pożyczka będzie stanowić odpłatne świadczenie usług na gruncie VAT.

Taka kwalifikacja pociąga za sobą konieczność rozliczenia transakcji w składanych deklaracjach dla celów VAT. Podstawą opodatkowania będzie co do zasady kwota otrzymanych odsetek. Nie oznacza to jednak automatycznie obowiązku zapłaty podatku. Zastosowanie znaleźć może bowiem zwolnienie z podatku VAT (zwolnione przedmiotowo są m.in. usługi udzielania kredytów lub pożyczek pieniężnych). Od 1 stycznia 2022 r. podatnicy VAT mogą zrezygnować z tego zwolnienia i wybrać opodatkowanie transakcji finansowych. Konieczne jest w takim przypadku poinformowanie właściwego naczelnika urzędu skarbowego.

Warto jednakże pamiętać, że umowa pożyczki co do zasady podlega opodatkowaniu PCC, a obowiązek podatkowy ciąży na pożyczkobiorcy. Jeśli pożyczka podlega opodatkowaniu VAT (tj. jest opodatkowana VAT lub zwolniona z tego podatku), to opodatkowanie PCC nie wystąpi. Kluczowe zatem jest ustalenie, czy w danej sytuacji pożyczkodawca – dla udzielanej pożyczki – działa w charakterze podatnika podatku VAT. W tym zakresie mamy jednakże różnicę zdań pomiędzy podejściem organów podatkowych a stanowiskiem sądów administracyjnych.

Podejście nr 1 – organy podatkowe

Obecnie organy podatkowe stoją na stanowisku, że pożyczka udzielana przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą jest udzielana – dla celów VAT – przez podatnika VAT, niezależnie od częstotliwości udzielania pożyczek oraz przedmiotu działalności podatnika.

Zdaniem organów nie ma znaczenia to, czy przedmiotem działalności danego przedsiębiorcy jest świadczenie usług o charakterze finansowym (w tym udzielanie pożyczek). Każda pożyczka – nawet jednorazowa – stanowi przejaw działalności gospodarczej.

W ocenie organów, przekazanie środków pieniężnych na rzecz pożyczkobiorcy, na określony czas, za ustalonym wynagrodzeniem (oprocentowaniem), uzyskiwanym w ustalonych okresach rozliczeniowych stanowi wykorzystywanie tych środków w sposób ciągły i w celach zarobkowych, zatem mieści się w zdefiniowanym ustawą pojęciu działalności gospodarczej.

W konsekwencji pożyczka podlega opodatkowaniu podatkiem VAT, a co się z tym wiąże – nie podlega opodatkowaniu PCC.

Wskazane wyżej podejście przedstawiono m.in. w interpretacji z 3 kwietnia 2023 r. (nr 0111-KDIB2-3.4014.72.2023.1.MD), 7 marca 2023 r. (nr 0111-KDIB3-1.4012.136.2023.1.MSO) oraz 13 stycznia 2023 r. (nr 0111-KDIB3-1.4012.851.2022.4.AB).

Podejście nr 2 – sądy administracyjne

Stanowisko sądów administracyjnych jest odmienne – w wydawanych wyrokach przyjmuje się, że jeśli udzielona pożyczka ma charakter okazjonalny (incydentalny), nie jest związana z deklarowaną ani faktycznie wykonywaną przez pożyczkodawcę działalnością gospodarczą, to nie podlega opodatkowaniu VAT.

Zdaniem sądów, aby udzielenie pożyczki było objęte VAT, musi być dokonane przez podmiot, który działa w tym zakresie w charakterze podatnika VAT w ramach swojej działalności gospodarczej. Jednocześnie ani odpłatność udzielanych pożyczek (oprocentowanie), ani klauzula zawarta w umowie pożyczki, że pożyczkodawca z tytułu jej zawarcia jest podatnikiem podatku VAT nie są okolicznościami, które są wystarczające, aby uznać, że udzielanie pożyczki jest dokonywane w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Przykładem takiego podejścia jest wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 26 kwietnia 2023 r. (sygn. III FSK 1989/21), w którym Sąd stwierdził, że udzielanie pożyczek może stanowić działalność gospodarczą pod warunkiem, iż nie jest dokonywane sporadycznie oraz nie ogranicza się jedynie do zarządzania prywatnym portfelem inwestycyjnym.

Dla objęcia pożyczek reżimem przepisów o VAT, czynności te należy realizować w celach gospodarczych z zamiarem maksymalizacji zwrotu na inwestycji. Pożyczka od podmiotu powiązanego, który nie prowadzi działalności w zakresie udzielania pożyczek, jest zasadniczo poza VAT.

Na to, że transakcje dotyczące pożyczek podlegają VAT jedynie w sytuacji, gdy stanowią działalność gospodarczą wskazano również w wyroku TSUE z 14 listopada 2000 r. (sygn. C-142/99).

Komentarz ABC Tax

Różnica w podejściach prezentowanych przez organy podatkowe i sądy administracyjne nie jest czymś wyjątkowym w polskim systemie podatkowym. Co ciekawe, w analizowanym przypadku podejście organów podatkowych jest obecnie korzystniejsze dla podatników – pozwala bowiem na uniknięcie płacenia zarówno VAT (na podstawie zwolnienia przedmiotowego), jak i PCC.

Istnieje jednak ryzyko, że na skutek wydawanych wyroków dojdzie do zmiany podejścia organów, co może spowodować kwestionowanie braku opodatkowania transakcji PCC. W sytuacji, gdy pożyczka nie podlega opodatkowaniu VAT, powinna być objęta PCC. Obecnie stawka PCC od pożyczki wynosi 0,5% od kwoty pożyczki, a podatnikiem jest pożyczkobiorca.

W przypadku istotnych kwotowo pożyczek, dobrym rozwiązaniem jest zabezpieczenie pozycji pożyczkodawcy i pożyczkobiorcy w drodze interpretacji indywidualnej.

**Jeżeli są Państwo zainteresowani szczegółowymi informacjami w tym zakresie
lub naszym wsparciem,**

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU!

Tomasz Napierała
Doradca podatkowy | Partner w ABC Tax
tel. 797 720 901
tnapierala@abctax.com.pl

Elżbieta Skurczak
Radca prawny | Partner w ABC Tax
tel. 533 336 434
eskurczak@abctax.com.pl

Marta Coda
Doradca podatkowy | Młodszy Manager
tel. 796 720 901
mcoda@abctax.com.pl

ABC Tax Sp. z o.o.
ul. Paderewskiego 6/7
61-770 Poznań

Kontakt
tel. +48 61 852 58 45
biuro@abctax.com.pl